

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240
факс +380 (44) 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032106

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: 0-800-505-240
fax +380 (44) 230-20-33, 253-77-50,
e-mail: nbu@bank.gov.ua

11.05.2019 № 20-0007/24883

✓ Народному депутату України
Мірошниченку Ю. Р.
вул. Грушевського, 5,
м. Київ, 01008, Україна

Про розгляд звернення

Національний банк України розглянув депутатський запит від 10.04.2019 № 410/01/01-1, надісланий Головою Верховної Ради України Парубієм А. В. листом від 12.04.2019 № 11/10-1076, щодо вирішення питання (далі – заявник) із АТ КБ “ПРИВАТБАНК” (далі – Банк) у частині нарахування відсотків та штрафних санкцій за кредитним договором, укладеним між сином заявника та Банком, і у межах своїх повноважень зазначає таке.

Відповідно до статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов’язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно зі статтею 2 Закону України “Про Національний банк України” (далі – Закон про Національний банк) Національний банк України є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються Конституцією України, цим Законом та іншими законами України.

Статтями 6 та 7 Закону про Національний банк визначений перелік функцій Національного банку України. Однією з основних функцій Національного банку України є банківське регулювання і нагляд. Відповідно до статті 55 Закону про Національний банк, Національний банк України здійснює функції банківського регулювання і нагляду на індивідуальній та консолідованій основі за діяльністю банків у межах та порядку, передбачених законодавством України. Національний банк України здійснює постійний нагляд за дотриманням банками, та іншими визначеними законодавством особами банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку України і економічних нормативів.

13.05.2019 12:20

41028

До компетенції Національного банку України не належить вирішення спорів, які виникають при реалізації договірних відносин банку із клієнтами.

Також, згідно зі статтею 5 Закону України “Про банки і банківську діяльність” (далі- Закон про банки) органам державної влади і органам місцевого самоврядування забороняється будь-яким чином впливати на керівництво чи працівників банків у ході виконання ними службових обов’язків або втручатись у діяльність банку, за винятком випадків, передбачених законом.

Положеннями статті 55 Закону про банки регламентовано, що відносини банку з клієнтом регулюються законодавством України, нормативно-правовими актами Національного банку та угодами (договорами) між клієнтом та банком.

Слід зауважити, що статтею 1054 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) за кредитним договором банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов’язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов’язується повернути кредит та сплатити проценти.

Згідно зі статтею 526 ЦК України зобов’язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог – відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться.

Відповідно до статті 611 ЦК України у разі порушення зобов’язань настають правові наслідки, встановлені договором або законом, зокрема: припинення зобов’язання внаслідок односторонньої відмови від зобов’язання, якщо це встановлено договором або законом, або розірвання договору; зміна умов зобов’язання; сплата неустойки; відшкодування збитків та моральної шкоди.

Правовідносини між банком і клієнтом, які виникають у зв’язку зі здійсненням операцій з використанням електронних платіжних засобів, регулюються Законом України “Про платіжні системи та переказ коштів в Україні”, Положенням про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 05.11.2014 № 705 (далі- Положення), правилами платіжних систем та договорами, укладеними між клієнтом та банком-емітентом.

Відповідно до пункту 7 глави II Положення банк зобов’язаний під час видачі електронного платіжного засобу надати користувачу примірник договору, правил користування електронним платіжним засобом та тарифів банку на обслуговування електронного платіжного засобу.

Банк зобов’язаний зазначити в договорі, серед іншого, умови щодо: видів платіжних операцій, які користувач має право здійснювати з використанням електронного платіжного засобу, правил та максимальний строк їх виконання; порядку обслуговування рахунку (за дебетовою, дебетово-кредитною або кредитною схемою, розмірів гарантійного забезпечення та/або незнижувального залишку коштів на рахунку, порядку кредитування користувача); порядку розгляду спорів; відповідальності емітента та користувача тощо.

Звертаємо увагу, що банками застосовується процедура укладання договору шляхом подання клієнтом до банку заяви-анкети про приєднання до загальних умов та правил надання банківських послуг в банку, яка ґрунтується на відповідних нормах ЦК України.

Так, у статті 207 ЦК України зазначено, що правочин вважається таким, що вчинений у письмовій формі, якщо його зміст зафіксований в одному або

кількох документах (у тому числі електронних), а також підписаний його сторонами. В той же час, правочин, який вчиняє юридична особа, підписується особами, уповноваженими на це її установчими документами, довіреністю, законом або іншими актами цивільного законодавства.

Відповідно до статті 634 ЦК України договором приєднання є договір, умови якого встановлені однією із сторін у формулярах або інших стандартних формах, який може бути укладений лише шляхом приєднання другої сторони до запропонованого договору в цілому. Друга сторона не може запропонувати свої умови договору.

Такий договір може бути змінений або розірваний на вимогу сторони, яка приєдналася, якщо вона позбавляється прав, які звичайно мала, а також якщо договір виключає чи обмежує відповідальність другої сторони за порушення зобов'язання або містить інші умови, явно обтяжливі для сторони, яка приєдналася.

Законодавство України не містить вимоги щодо підписання окремого кредитного договору, якщо сторонами підписано договір у формі заяви-анкети про приєднання до загальних умов та правил надання банківських послуг в банку, який містить умови щодо кредитування.

Банк, укладаючи з клієнтами договори шляхом подання клієнтами до банку заяви-анкети про приєднання до загальних умов та правил надання банківських послуг в банку, діє в межах законодавства України.

Разом із тим, згідно зі статтею 56 Закону про банки, банки за вимогою клієнта зобов'язані надавати інформацію та консультації з питань надання банківських послуг.

Стосовно порушеного питання щодо максимальних розмірів штрафних санкцій за кредитними договорами зазначимо наступне.

Повідомляємо, що до 10.06.2017 Договори про надання споживчого кредиту укладалися з урахуванням вимог статті 11 Закону України “Про захист прав споживачів” (далі – Закон) та Правил надання банками України інформації споживачу про умови кредитування та сукупну вартість кредиту, затверджених постановою Правління Національного банку України від 10.05.2007 № 168 та зареєстрована в Міністерстві юстиції України 25.05.2007 за № 541/13808 (*постанова втратила чинність згідно із постановою Правління Національного банку України від 08.06.2017 № 49*; далі- Правила).

Відповідно до пункту 3.1 Правил, банки були зобов'язані в кредитному договорі або додатку до нього надавати детальний розпис сукупної вартості кредиту з урахуванням процентної ставки за ним, вартості всіх супутніх послуг, а також інших фінансових зобов'язань споживача, зазначивши, у тому числі, перелік, розмір і базу розрахунку всіх комісій (тарифів) банку, що пов'язані з наданням, обслуговуванням і погашенням кредиту, у тому числі комісії за обслуговування кредитної заборгованості, розрахунково-касове обслуговування, здійснення валютно-обмінних операцій, юридичне оформлення тощо.

Зазначаємо, що з 10.06.2017 набув чинності Закон України “Про споживче кредитування” (далі-Закон про споживче кредитування).

Зокрема, відповідно до статті 21 Закону про споживче кредитування споживач, який порушив своє зобов'язання щодо повернення кредиту та процентів

за ним, має відшкодувати кредитодавцю завдані цим збитки відповідно до закону з урахуванням особливостей, визначених цією статтею.

У договорах про споживчий кредит пеня за невиконання зобов'язання щодо повернення кредиту та процентів за ним не може перевищувати подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла у період, за який сплачується пеня, та не може бути більшою за 15 відсотків суми простроченого платежу.

Сукупна сума неустойки (штраф, пеня), нарахована за порушення зобов'язань споживачем на підставі договору про споживчий кредит, не може перевищувати половини суми, одержаної споживачем за таким договором, і не може бути збільшена за домовленістю сторін.

Щодо питання проведення перевірки Банку зазначаємо, що статтею 71 Закону про банки та Положенням про планування та порядок проведення інспекційних перевірок, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 17.07.2001 № 276 (у редакції постанови Правління Національного банку від 28.12.2017 № 145), визначені підстави здійснення Національним банком України інспекційних перевірок (планових, позапланових) банків. Звернення юридичних та/або фізичних осіб не є підставою для проведення перевірки банку.

Банк повідомив, що на сьогодні може запропонувати клієнту укласти договір про реструктуризацію кредитної заборгованості. Для узгодження умов укладення Договору про реструктуризацію заборгованості, клієнту необхідно звернутися до відповідального співробітника Банку за номером телефону

Варто зазначити, що усі питання, які виникають внаслідок укладених договорів, вирішуються сторонами, а у випадку недосягнення домовленості спори розглядаються у судовому порядку.

Зважаючи на вказане, порушене питання сину заявника потрібно вирішувати безпосередньо з Банком.

Голова
Національного банку України

Яків СМОЛІЙ